

Univerzita Palackého
Filozofická fakulta, katedra anglistiky a amerikanistiky
Křížkovského 10, 771 80 Olomouc
tel. 585633103, <http://www.anglistika.upol.cz/>

Oponentský posudek na monografii Tomáše Kačera
Dvousetletá pustina : Dějiny starší americké dramatiky

Kniha sama o sobě by mohla při optimističtějším pohledu na dějiny starší americké dramatiky mít také podtitul „dvousetletá příprava, zejména když občasně poznámky připomínají, jak úspěšná je americká dramatická tvorba ve století dvacátém, tedy po čase oné dlouhodobé přípravy. A i když je pravda, že moderní americké drama začíná se stoletím dvacátým a s dílem Eugena O'Neill, je zajímavé sledovat i když jen drobné náznaky budoucího vývoje. V tom je práce originální a doplňuje zatím prázdné a opomíjené místo v našich dějinách amerického písemnictví.

Kniha začíná obecně známým konstatováním, že vývoj americké dramatické literatury je ve srovnání s prózou nebo poezií výrazně pomalejší. Uvádějí se mnohé důvody – od ekonomických po ideologické, psychologické, morální a bytostně kulturní. V podstatě ovšem zůstává „bída“ americké dramatické tvorby v 18. A 19. století těžko vysvětlitelná a pochopitelná.

Určitě v ranější americké historii nebylo nouze o dramatické momenty a situace, ať už to byl střet evropských kolonistů s původními obyvateli amerického kontinentu, vznik samostatných Spojených států amerických, pokračující posun „pomezí“ směrem na Západ, zlatá horečka, abolicionismus a občanská válka a následující éra „rekonstrukce“ země. Nicméně komplexnost a hloubku dramatických historických chvil nacházíme spíše v prózách Hermana Melvilla nebo v poezii Walta Whitmana. Tomáš Kačer nás přesto až překvapivě podrobně vybavuje

zasazováním dramatických pokusů do historických kontextů a také nám poskytuje užitečné informace o zakládání divadel v amerických městech. Zmiňuje rivalitu (někdy až násilnou, krvavou) mezi místními herci a hereckými osobnostmi a společnostmi ze země Shakespearovy (např. – Erwin Forrest versus s. William Charles Macready). Pokud jde o dramatické texty, ty se dále dovážely z bohatého zdroje mateřské země (oblíbený byl třeba Richard Brinsley Sheridan). Nesmíme ani zapomínat, že puritáni v Anglii sice divadla zavřeli (jako hříšnou zábavu, ale že američtí puritáni dávali průchod též touze po zábavě. A ta samozřejmě v rostoucích městech stále sílila a s časem rostla. Je ale dobře si uvědomit, že raná divadla jsou spíše příklady populární kultury než kultury vysoké. To vše nám monografie připomíná po důkladném prostudování nové sekundární literatury (Gary Richardson, Stephen Watt, Don B. Wilmeth, Christopher Bigsby, Jack Waughan), ale také po důkladném analytickém čtení literárních textů primárních. Kniha výrazně zaplňuje naši existující mezeru v kulturních a literárních dějinách Ameriky, ale v průvodních komentářích autor přesvědčuje i o své literárněvědné erudici.

Jedna ze základních charakteristik rané americké dramatické tvorby je výrazná, všestranná a hluboká melodramatičnost. A je třeba přiznat, že tematicky se noví dramatici (často zároveň dotkli vlastně všech těch dramatických uzlových bodů amerických dějin, o nichž

jsme se zmínili, ale právě melodramatičnost podání jim ubíralo na myšlenkové závažnosti. Nicméně právě tento rys textů napomáhal rostoucí popularitě divadel, zejména jako zábavných center. Podrobné rozборы a popisy jednotlivých her od těch nejranějších přinášejí jistě informace nové a docela zásadní. To platí o komentáři k Robertu Hunterovi a jeho *Androborosovi* až ke hrám Mercy Otis Warrenové, Dionu Boucicaultovi a jeho *Oktoronce* ještě (melodramatičtější než různé populární dramatizace románu *Chaloupka strýčka Toma* paní Stoweové (tzv. Tom plays). Přísliby rodícího se realismu je možné najít ve hrách ke konci 19. Století (, ale ani „realističtí“ dramatici se melodramatičnosti neubrání. Ovšem hra *Maličkosti* od Susan Glaspellové Směřuje už definitivně do století nového. S tím je třeba souhlasit.

Knih je psána pěkným jazykem, ale někdy překvapuje ponechání výrazu v angličtině, jindy zase možná zbytečně překládáme jména Indiánů (Vlčí kůže, Sedm hvězd) – jsou to jména, která bych nepřekládal. Také přechylování ženských jmen je někdy rozpačité – proč Mohawk i Mohawková a Oakley i Oakleyová dokonce blízko sebe? Myšlenka doprovodit text monografie antologií vybraných ukázek z diskutovaných děl je dobrá, a protože jsou texty citlivě vybírány, je to počin rovněž velmi užitečný, podtrhující základní sdělení publikace Když vše shrnu: Dobrá práce. Výsledkem je pěkná a zajímavá kniha. Práce formálně, obsahově i metodou zpracování odpovídá požadavkům na habilitační řízení

V Olomouci dne 30.11. 2021

Prof. PhDr. Josef Jařab, CSc., dr.h.c.